

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2026 m. liepos 02 d., Nr. 26–112VS

DĖL REIKALAVIMŲ TABAKO GAMINIŲ SU FILTRAIS PARDAVIMO VIETOMS

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – **LVK**) kreipiasi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. D1–554 „Dėl Reikalavimų visuomenės švietimui ir informavimui atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, tvarkymo klausimais tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto (toliau – **Projektas**). LVK susipažino su Projektu ir teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais teikia savo pastabas dėl Projekto nuostatų.

LVK pažymi, jog iš esmės pritaria Projekto tikslams ir kryptčiai, vis tik dėl praktinio pobūdžio priežasčių, susijusių su kitų šiuo metu galiojančių ir netrukus įsigaliosiančių teisės aktų reikalavimais, siūlytina Projektą tobulinti.

Pažymėtina, kad šiuo metu galioja šie reikalavimai tabako gaminių su filtrais pardavimo vietoms:

a) vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. lapkričio 19 d. įsakymo Nr. 663 „Dėl įspėjamojo ir informacinio užrašų tabako gaminių ir (ar) susijusių gaminių mažmeninės prekybos vietose“ 1.1 p., 1.2.1 p., tabako gaminių ir (ar) susijusių gaminių mažmeninės prekybos vietose privalo būti pateikti užrašai ant A3 formato lapo (297 x 420 mm), kuriuose nurodoma: „Tabakas labai kenkia sveikatai“, „Daugiau apie tabako žalą ir pagalbą metantiems rūkyti tel. 1819, nerukysiu.lt“ ir „Asmenims iki 18 metų tabako gaminiai neparduodami“;

b) vadovaujantis Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo (toliau – **Įstatymas**) 15¹ str. 1 d., 17 str. 3 d. ir 4 d., bei Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2024 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 4–495 „Dėl mažmeninės prekybos vietose leidžiamos pateikti tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių informacijos pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, mažmeninės prekybos vietose leidžiama pateikti tik šią tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių informaciją: gamintojo, parduodamų tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių, įrenginių, skirtų šiems gaminiams vartoti, pavadinimus; žodžius „Prekiaujame“ arba „Parduodam“; tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių, įrenginių, skirtų šiems gaminiams vartoti, vienetinio pakelio ar išorinės pakuotės, apimančios kelis vienetinius pakelius, kainas. Ši informacija pateikiama ne didesniame kaip A3 formato popieriaus lape arba skaitmeninėje informacijos pateikimo priemonėje (kompiuteryje, planšetiniame kompiuteryje ir kt.), arba mažmeninės prekybos vietos savitarnos kasų terminale.

Taigi, jau ir šiuo metu asmenims (pirkėjams) mažmeninės prekybos vietose yra pateikiama informacija, numatyta galiojančiais teisės aktais, net ne mažiau kaip dviejuose A3 popieriaus lapuose.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu Seime svarstymo stadijoje yra patvirtintas ir šiuo metu ES notifikavimo procedūra yra vykdoma Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 8-5, 9, 9-3, 9-4, 9-9, 9-10, 9-11, 17 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-447(3) 8 str., kuriuo yra keičiama įstatymo 17 str. 5 d., kurioje numatyta: „5. Mažmeninės prekybos vietose Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka taip pat privalo būti pateikta informacija (įspėjimai) apie kenksmingą tabako gaminių vartojimo poveikį sveikatai, taip pat kur galima rasti daugiau informacijos apie tabako žalą ir pagalbą metantiems rūkyti ir apie draudimą parduoti tabako gaminius asmenims iki 18 metų.“ **Taigi, mažmeninės prekybos vietose bus tik plečiama informacijos, kurią privaloma pateikti asmenims (pirkėjams) kiekis ir aprėptis.**

Šiame kontekste pažymėtina, vadovaujantis įstatymo 15¹ str. 1 d., mažmeninės prekybos vietose draudžiama viešai eksponuoti (demonstruoti) tabako gaminius, su tabako gaminiais susijusius gaminius ir įrenginius, skirtus šiems gaminiams vartoti. Taigi, prekybos vietos privalo tabako gaminius, tame tarpe tabako gaminius su filtrais, parduoti tokiu būdu, jog jie nebūtų demonstruojami asmenims (pirkėjams). Dažnai tai yra daroma įrengiant specialiai pritaikytas lentynas (dispencerius) ar šių gaminių pardavimą numatant tik tame tikroje mažmeninės prekybos vietos (parduotuvės) dalyje. Šios priežastys lemia, jog mažmeninės prekybos vietose net ir šiuo metu nėra pakankamai fizinės vietos visiems teisės aktų numatytiems užrašams (informacijai) pateikti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, jog Projekto nuostatos, ypač kiek tai liečia informacijos pateikimą asmenims mažmeninės prekybos vietose yra sudėtingos įgyvendinti praktiškai todėl svarstyti ir siūlyti ieškoti kitų reguliavimo alternatyvų. Pvz., Projekto 2.8. p., kuriuo keičiamas 8.5 p., numatant, jog gamintojai ir importuotojai privalo užtikrinti:

„8.5. informacinių stendų, ne mažesnių kaip A3 formato (420x297 mm), įrengimą ir pateikimą aiškiai vartotojams matomoje elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius), vienkartinių plastikinių gaminių (drėgnųjų servetėlių, oro balionėlių, tabako gaminių su filtrais, filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais), žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, užpildytų vienkartinių plastikinių gaminių pardavimo vietoje.“

Manytina, jog atsižvelgiant tai, jog, kaip jau minėta, net ir šiuo metu mažmeninės prekybos vietose privalo būti nemažiau kaip du A3 informaciniai stendai, taip pat tai, kad prekybos erdvė šiose mažmeninės prekybos vietose, konkrečiai tabako gaminių su filtrais atveju, yra itin ribota, siūlytina svarstyti šias alternatyvas:

„8.5. informacinių stendų, ne mažesnių kaip **A3 A4** formato (420x297 210x297 mm), įrengimą ir pateikimą aiškiai vartotojams matomoje elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius), vienkartinių plastikinių gaminių (drėgnųjų servetėlių, oro balionėlių, tabako gaminių su filtrais, filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais), žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, užpildytų vienkartinių plastikinių gaminių pardavimo vietoje.“

Arba

„8.5. informacinių stendų, ne mažesnių kaip A3 formato (420x297 mm), įrengimą ir pateikimą aiškiai vartotojams matomoje elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių (išskyrus baterijas ir akumuliatorius), ~~vienkartinių plastikinių gaminių (drėgnųjų servetėlių, oro balionėlių, tabako gaminių su filtrais, filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais), žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, užpildytų vienkartinių plastikinių gaminių~~ pardavimo vietoje. Informacinių stendų, ne mažesnių kaip A3 formato (420x297 mm), įrengimą ir pateikimą vienkartinių plastikinių gaminių (drėgnųjų servetėlių, oro balionėlių, tabako gaminių su filtrais, filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais), žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, užpildytų vienkartinių plastikinių gaminių pardavimo vietoje.“

Arba

Svarstyti galimybę, jog laikytina pakankama, jog gamintojai ir importuotojai minėtą informaciją skelbtų savo interneto svetainėse.

LVK pažymi, jog yra atvira ir kitoms, šiame rašte neaprašytoms, minėto reguliavimo alternatyvoms. Iš anksto dėkojame už konstruktyvų požiūrį.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinės direktorės pavaduotojas

Emilis Ruželė